

Consultatieve leerlingenbegeleiding:

een kernactiviteit voor het CLB in het decreet leerlingenbegeleiding

DOOR VEERLE GERMEIJS

I

In het decreet leerlingenbegeleiding (1) wordt consultatieve leerlingenbegeleiding genoemd in termen van een *kernactiviteit*, d.w.z. een hulpactiviteit van het CLB als instrument om haar opdrachten uit te voeren. Andere kernactiviteiten van het CLB zijn: signaalfunctie, onthaal, vraagverheldering, begeleiding, handelingsgerichte diagnostiek, handelingsgericht advies en draaischijffunctie.

WAT ZEGT DE REGELGEVING?

Men omschrijft de *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding in het decreet leerlingenbegeleiding als volgt:

- Een centrum biedt versterking aan de school bij problemen van individuele leerlingen of groepen van leerlingen (art 2).
- Ter versterking van de verhoogde zorg van de school zet het centrum de *kernactiviteit* consulta-

▲ tieve leerlingenbegeleiding in (art 5).

- Leerlingen en ouders kunnen zich niet verzetten tegen consultatieve leerlingenbegeleiding (art 9).

In de Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet (2) vinden we de volgende klemtonen over de *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding:

- Het gaat over ondersteuning van leerkrachten, zorgverantwoordelijken en directies bij de analyse en aanpak van problemen.
- De problemen kunnen betrekking hebben op een specifieke leerling of een groep van leerlingen.
- Het inzetten van de *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding beperkt zich tot de fase van verhoogde zorg.
- Consultatieve leerlingenbegeleiding kan er komen op vraag van leerkrachten, zorgverantwoordelijken/leerlingbegeleiders of op voorstel van het CLB zelf bij (terugkerende) problemen met individuele leerlingen en/of groepen van leerlingen waar gelijke noden naar voren komen.
- Het gebeurt meestal tijdens systematisch overleg tussen school en CLB.
- Consultatieve leerlingenbegeleiding kan worden ingezet zonder dat een leerling formeel aangemeld is bij het CLB.

LINK MET INSPECTIE

De inspectie werkte in 2018 een referentiekader CLB-kwaliteit (3) uit dat een aantal verwachtingen uitzet voor kwaliteitsvolle begeleiding door het CLB. Over consultatieve leerlingenbegeleiding vermeldt het referentiekader: 'het CLB adviseert het schoolteam in de verhoogde zorg door in te zetten op de *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding'. Bij de kwaliteitsverwachtingen hierover staat vermeld: 'In de verhoogde zorg adviseert het CLB het schoolteam via consultatieve leerlingenbegeleiding. Het advies is gericht op een planmatige en systematische aanpak van individuele lerenden met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften of van lerenden met gelijkaardige zorgbehoeften. Op die manier versterkt het CLB de leraren en de leerlingenbegeleiders in het plannen, uitvoeren en evalueren van passende maatregelen voor alle betrokkenen.'

Merk op dat de kernactiviteit consultatieve leerlingenbegeleiding in het referentiekader van de inspectie staat onder de kwaliteitsverwachting 'het CLB adviseert het schoolteam' en niet onder de kwaliteitsverwachting 'het CLB begeleidt lerenden via een vraaggestuurde aanpak'.

METHODIEK EN KERNACTIVITEIT: HOE VERHOUDEN ZE ZICH TOT ELKAAR?

In het artikel van Colpin en Rauws wordt de *methodiek* van consultatieve leerlingenbegeleiding uitgelegd en geconcretiseerd in verschillende stappen. Beide auteurs omschrijven consultatieve leerlingenbegeleiding als een indirecte begeleidingsmethodiek waarbij de begeleider niet rechtstreeks met de leerling werkt, maar met de omgeving. De manier waarop onze regelgeving de *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding omschrijft in termen van het ondersteunen van leerkracht, zorgverantwoordelijke of directie bij de analyse en aanpak van problemen van leerlingen, komt overeen met de definitie van consultatieve leerlingenbegeleiding als indirecte begeleidingsmethodiek.

Zoals Colpin en Rauws beschrijven, kan je de *methodiek* consultatieve leerlingenbegeleiding inzetten in verschillende fasen van het zorgcontinuüm, afhankelijk van de ernst en complexiteit van de hulpvraag. Aangezien de regelgeving en het referentiekader van de inspectie de *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding beperken tot de fase van verhoogde zorg, kan je deze *kernactiviteit* echter enkel gebruiken voor één bepaalde manier van het inzetten van de *methodiek* consultatieve leerlingenbegeleiding.

We zetten enkele manieren waarop je de *methodiek* consultatieve leerlingenbegeleiding kan inzetten op een rijtje met daarnaast de benaming die daarvoor in de regelgeving wordt voorzien:

- 1) De *methodiek* consultatieve leerlingenbegeleiding kan zinvol zijn bij adviesgerichte hulpvragen waarbij er gezocht wordt naar de best mogelijke aanpak van een leerling of een groep van leerlingen (cfr. Colpin & Rauws). Het gaat daarbij dan om een handelingsgericht advies ten aanzien van scholen die het CLB een vraag stellen over een leerling in fase 1, de fase van verhoogde zorg. De *methodiek* kan dan soms volstaan om de problemen op te lossen bij minder complexe hulpvragen.

Als we de regelgeving en het referentiekader erbij nemen, dan kunnen we in deze situatie soms wel en soms niet de *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding gebruiken. De *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding is immers voorbehouden voor de ondersteuning van het schoolteam tijdens de verhoogde zorg en niet voor de begeleiding van leerlingen.

- De *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding is wel aan zet als de *methodiek* consultatieve leerlingenbegeleiding gebruikt wordt om het schoolteam te versterken in het omgaan met (groepen van) leerlingen zonder dat die al aangemeld zijn bij het CLB, bijvoorbeeld om de maatregelen die de school neemt in verhoogde zorg voor een leerling (of groep leerlingen) te

evalueren en waar nodig bij te stellen.

- De *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding is niet aan zet als de *methodiek* consultatieve leerlingenbegeleiding gebruikt wordt om op vraag van de school mee te denken over de aanpak van een (of meerdere) leerling(en) waarbij de school met toestemming van de ouders/leerling met het CLB overlegt en/of de leerling al is aangemeld bij het CLB. In dit soort situaties is de *kernactiviteit* handelingsgericht advies aan zet.
- 2) De *methodiek* consultatieve leerlingenbegeleiding kan ook ingepast worden in een handelingsgericht traject binnen fase 2 (uitbreiding van zorg) bij indicerende vragen binnen de onderwijscontext. Of er indirect gewerkt wordt of niet in een HGD-traject (d.w.z. wel of niet met toepassing van de *methodiek* consultatieve leerlingenbegeleiding), hangt o.a. af van de wijze van informatie verzamelen om de onderzoeksvragen te beantwoorden en tot wie de handelingsgerichte adviezen voornamelijk gericht zijn. Binnen een HGD-traject kan een leerkracht de partner zijn die ondersteuning nodig heeft en invloed heeft op het probleem van de leerling. HGD-trajecten kunnen dus ook geheel of gedeeltelijk een indirecte werkwijze hanteren.

Als we de regelgeving en het referentiekader erbij nemen, dan kunnen we in deze situatie de *kernactiviteit* consultatieve leerlingenbegeleiding niet inzetten. Van zodra er voor een leerling een HGD-traject (fase 2) wordt opgestart, valt dit onder de noemer *kernactiviteit* HGD.

WOORD VERVOLGD

CLB-medewerkers registreren hun activiteiten in LARS. De netoverstijgende werkgroep LARS-nomenclatuur werkte recent een voorstel uit over hoe CLB-medewerkers ook de nieuwe kernactiviteiten signaalfunctie en consultatieve leerlingenbegeleiding kunnen registreren. Aangezien signaalfunctie en consultatieve leerlingenbegeleiding als *kernactiviteit* niet altijd tot identificeerbare leerlingen terug te voeren zijn én bovendien een andere doelstelling hebben, zullen de CLB-activiteiten in het kader van signaalfunctie en consultatieve leerlingenbegeleiding (als *kernactiviteit*) in de toekomst weggeschreven worden in een parallel schooldossier. De concrete modaliteiten daarvoor worden verder besproken in de loop van volgend schooljaar. Uiteraard zal daarbij gezocht worden naar dwarsverbindingen en ‘communicatiemogelijkheden’ met bestaande systemen (LARS, IRIS-platform, Dataloep). 🌀

Referenties

- (1) Decreet betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding (27/04/2018). Te raadplegen via <https://codex.vlaanderen.be>
- (2) Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet leerlingenbegeleiding. Te raadplegen via www.vlaamsparlement.be
- (3) Referentiekader CLB-kwaliteit (2018). Te raadplegen via www.onderwijsinspectie.be